

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:
в Австрії:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1.70 кор.

За границею:

на цілий рік: зі щоденною
виплатою 7 доларів, або 12
рублів; з виплатою двічі
в тижні 5 1/2 долара, або 10
рублів; з виплатою що субо-
ти 4 1/2 долара, або 9 рублів.
Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділі і руских свят
о 5 1/2 год. пополудні.
Редакция, адміністрация і
експедиция «Руслана» при ул.
Оссолінських ч. 11. (партер)
(фронт від ул. Тихої). Експе-
диция місцева в Агенції
Соколовського в насажі Гавс-
мана.
Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє.—
Реклямації неопечатані в
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

Непевне положенє в Царгороді.

(Δ) Вісти, які доси наспіли про вій-
скову революцію в Стамбулі, все ще не
зовсім прояснили тамошне положенє. Та-
мошна цензура не пропускає нелюбих їй
депеш і лише шифровані або післанцями
через границу вислані вісти можуть загра-
ницю певнійше поінформувати. Одначе нема
найменшого сумніву, що маємо діло з вель-
ми поважними і далекосяглими подіями, а
дотепер наспівші вісти стають певним до-
казом, що цілий рух вимірений проти мо-
лодотурецкого сторонництва підготовлювала
загранична рука.

Молодотурецке сторонництво оперло
свою діяльність на війську і сму здавало ся,
що має в нїм зовсім безпечну і вірну під-
пору, бо турецкі офіцери, образовані в по-
ступовім дусі, були всі прихильниками мо-
лодотурецкого сторонництва. Одначе про-
відники молодотурецкого сторонництва зро-
били одну велику помилку, що не думали
нічого про загал війська і про підофіцерів,
щоби їх приеднати для своєї ідеї. Тимчасом
вспятні живля в Туреччині зуміли підбур-
ти військо і підофіцерів проти молодотурків
і довели до явного бунту проти молодоту-
решкого комітету і тих міністрів, що були
прихильниками перестрою Османської дер-
жави в молодотурецкім дусі. Імовірно рух
сей мабуть зорганізував, кермований загра-
ничною рукою, усунений великий везір Кі-
яміль-баша, бо вже підчас свого урядованя
робив він заходи, щоби позбути ся госпо-
дарованя молодотурецкого комітету і задля
того довели молодотурки до его упадку.
На се вказує також обставина, що збунто-
ване військо видало оклик: Кіяміль-баша, і
заявило, що не уступить з місця, поки Кі-

яміль-баша не буде іменованій великим
везіром.

Огсе поступованє збунтованого війська
стає певним доказом, що цілю сеї воро-
хобні було поваленє молототурецкого сто-
ронництва і видвиженє на давнє становище
усуненого вел. везіра Кіяміля-баші. На него
числять вспятні живля турецкі, музулмани-
старовірці, а неперечно також Англія, ко-
трої прихильником і орудєм загально вва-
жають Кіяміля башу, що він зломить пар-
ляментарну систєму і силу молодотурків,
котрі підчас останних виборів в Царгороді
здобули собі непохитне становище мимо
всього проти них ворогованя.

Події, які розіграли ся в Царгороді, є
неперечно лише пригрювою до дальшої
боротьби між турецкими сторонництвами в
Османській державі. Можна припускати,
що молодотурки, наконечно побіджені, хва-
тять ся найкрайїйших способів, щоби одо-
лоти своїх суперників. А ті внутрішні бо-
ротьби поміж сторонництвами, котрих огни-
щем є тепер Стамбул, є ддятого небезпечні,
бо без сумніву прокинуть ся они і на ту-
речкі провінції, а передовсім до многоязич-
ної Македонії, де нове потрясенє може до-
вести до великого расколоту в цілій межа-
народній політиці.

В турецких провінціях а передовсім в
Македонії покладано від заведеня консти-
туційного устрою великі надії на віроїсно-
відну і національну рівноправність а бодай
терпимість, а тепер з побідою вспятних жи-
вел сї надії розвіяли ся. Тепер паново зро-
сла небезпека ворохобні всюди там, де по-
селені Болгари, Серби, Греки, Вірмени і Аль-
банці, бо тепер військова революція виявила
доволі ясно свою ціль приверненя необме-
женої самовлади султана. Якнебудь і пар-
лямент турецкий і конституция турецка не
були ідеальні, всеж таки они значно при-

чинили ся до злагодження супротивностей
в Османській державі і до злагодження ори-
сентального пересилєня.

Се річ певна, що старотурки побідили
молодотурецке сторонництво. Одначе через
ніч, коли наспіють війська з Солуня і з А-
дріанополя, на які числять молодотурки,
може роля зовсім перемінити ся. З моло-
дотурками побіджено також парлямент і
конституцию а Европа стоїть що до турец-
кого питаня там, де була давно. Необмеже-
ними керманичами Туреччини є знов сул-
тан із сторонниками, давній лад державний
з визискуванєм народних верств продайн-
ми урядниками вертає знов, перестрій Ту-
реччини на нових основах, котрі би усуну-
ли були грозу межинародного заколоту,
відрочений в далеку будучину, а тимчасом
виринає знов гроза непевности.

Тимто Австро-Угорщина яко безпосе-
редня сусідка не може байдужно глядіти
на тамошні події і мусить пильно слідити
за їх дальшим розвитком!

Угорске пересилєнє.

(□) Угорщина перебуває знов внутрішнє
пересилєнє політичне. Міністер-президент Ве-
керле приїхав до Відня з наміром предложити
цїсареві просьбу о відставку цілого кабінету.
Понукою до сего наміру послужила банкова
справа, задля якої виринув спір між угорским
правительством а независимцями. Сї останні під
проводом міністрів Кошута і гр. Аппонього до-
магають ся окремого банку для Угорщини і се
довело до розладу в самім міністерстві, бо Ве-
керле і гр. Авраші обстають банкову спіль-
ність.

Коалційне міністерство, обнимаючи з д-ром

Сільвіо Пелліко.

Із днів могого тюремного життя.

(Le mie prigioni).

З італійскої мови переклав
Володимир Дерягуха.

(Дальше).

В перших двох хід кримінального процесу,
який вела проти мене спеціальна комісія, сму-
тив мене дуже а до сего придучало ся також
може се страшно почутє більшої самоти. Крім
сего був я тепер ще дальше від мовї родни а
від неї не мав я тепер жадної вістки. Нові тва-
ри, які я бачив, не були для мене осоружні,
але вони дивили ся з якоюсь переражающею
повагою. Вісти про свободолюбні ідеї Медиолян-
ців й прочих Італійців вціпили у них якісь пе-
ресадні понятя і вони думали, що я є оден з
найстрашїйших проводирів сего божевільного
заговору. Моя невеличка літературна слава була
звісна завідателеви тюремному, його жінці, донь-
ці, двом синам а також двом секондінам: а всі
вони, хто знає, чи не гадали, що автор тра-
гедий мусить бути також в певній мірі чарів-
ником!

Вони були поважні, недовірчиві, жадні про-
відати ся дещо про мене; поза тим показували
ся дуже недоступними.

По кількох днях всі вони привикли до мене
і я побачив у них добрих людей. Жінка ще най-
більше задержала в собі вигляд і повагу тюр-
мної завідателки. Се була майже сороклїтна
жінчина, в завидлою тварю, маломовна і не
давала найменшої признаки, що вона є готова
учинити кому якесь добродїйство, з вїмкою хи-
ба своїх дїтей.

Звичайно приносила вона мені каву рано й
по обіді, воду, білє і т. д.; звичайно приходила
з нею її донька, дївчина пятацїятлїтня, негар-
на, але в поглядом, повним милосердія, — і оба
хлопчики, оден тринадцїятлїтній, а другий десяти-
лїтній. Вони відходили з матірю — і три молоді
личка звертали ся ще раз до мене в солідними
поглядами, заки зачинено двері. Сторож не при-
ходив до мене, хиба тоді, як мав мене завести
до салі, де збирала ся комісія в моїй справі. Се-
ковдїні приходили рідко, бо мали много занятя
в поліційних арештах, що лежали на однім з
нижних поверхів, де сидло много злочинців.
Оден з секондїнів був високим, сїмдесятьлїтнім
мужчиною, але ще досить справним у виговува-
ню свого обовязку: він постійно бігав по сходах,
то в гору, то в долину до всіляких тюрем. Дру-
гий знов був молодий, мав 24 або 25 лїт; він
був похонїйшим до оповіданя своїх любовних
історий, чим до сповнюваня свого обовязку.

XXIV.

Ах, так! Клопоти, які спричиняє криміналь-
ний процес, коли хто оскаржений о ворожі за-

ходи проти держави, — є страшні! так великий
є страх, щоб другому не пошкодити! Так вели-
ка задача, устережи ся проти так многих підо-
зрїнь! Так велика правдоподібність, що все то
все більше помотаєть ся, коли процес скоро не
скінчить ся, коли посїдують нові арештованя,
коли викриють ся нові нерозважні кроки навіть
людей незнакомих, однак тих, що належать до
тої самої партї!

Я рішив ся не говорити про політику, тому
мушу замовчати кожду річ, що відносить ся до
процесу. Скажу лиш се, що часто по цілогодн-
нім переслуханю перед трибуналом всртав я до
мовї кімнатки так огірчений, так лютий, що був
би на себе наложив руку, колиб не повздержав
мене голос релїгії і згадки на любих родичів.

Спромога, привернути собі спокій, яку на-
був я ще в Медиолянї, цілком заникла. Кілька
днів не мав я надії відзискати спокою і се були
справді неколкольні дні. Тодї перестав я молати ся,
сумнівав ся про Божу справедливість, проклинав
людей і цілий свїт і череводив в голові всі мо-
жливі софізми що до марноости чеснот.

(Дальше буде).

Векерле на чолі в 1906 р. керму правительства в Угорщині, зобов'язало ся супроти Корони до певної програми, котрої найважнішою справою є виборча реформа. Доси однак правительство не вивязало ся з прийнятого на себе зобов'язання, а причиною сего є та обставина, що незалежні спинають всяку законодавчу роботу в соймі, поки не буде полагоджена банкова справа.

Сю справу ставлять незалежні на вістрю меча, щоби взяти керму правительства у свої власні руки, опираючи ся на тім, що мають більшість в соймі. Однак Корона не має наміру віддати керми в руки незалежним, бо не бажає розділу банку, за чим пішов би і розділ армії і торгово-політичний розділ, а тимчасом торгові договори і цлого-торгова спільність Австро-Угорщини обов'язують ще до 1917 року.

Наколя др. Векерле вручить монархі просьбу о відставку, то імовірно одержить поручене весті тимчасово управу, а монарх підчас свого побуту в Пешті, куди виїздить на якийсь час, розпочне переговори з визначнішими угорськими політиками. Але навіть Кошут і Аппоні не мають надії наклонити монарха до розділу банку як се зовсім явно висловили. В такім случаю, покликав би монарх тимчасове міністерство, котре би розв'язало сойм і перевело нові вибори з окликом загального і рівного права виборчого. Нові вибори можуть нанести поразку незалежним, котрі змаганем до банкового розділу настроїли проти себе промисловців, капіталістів і великих власників.

Тимто незалежні з огляду на сю небезпечність, щоби не спали до меншости в новім соймі, думають про зміну своєї політичної програми, а навіть назви стороництва на „сторонництво конституції 1848 р.“, бо назва „сторонництво незалежності“ немила Короні. Крім того думають довести до порозуміння в банковій справі, бажаючи її відпочити до 1917 р., коли на дневну чергу вийде справа цлого-торгового союзу Австрії з Угорщиною і торгових договорів монархії з державами заграничними. Тепер бажали би лише досягнути національні уступки у війську при забезпеченю бової одноцілості армії. На основі такого порозуміння, нове правительство прийняло би на себе зобов'язання, перевести в соймі військові предлоги ще сего року що до кредиту на уоруженя, про дворічну службу військову, покрити недавного воєнного поготівля і т. п.

Такі наміри мають провідники незалежних Кошут і Аппоні, але не відомо, чи вспіють приєднати для них ціле сторонництво, чи не відорве ся значна частина его під проводом президента сойму Юста. Але колиб і повело ся їм приєднати більшість незалежних, то їде не можна мати певности, чи Корона згодить ся на таке усьліве, таким способом положене внутрішньо-політичне в Угорщині вельми неясне і непевне.

Допись з села.

(Про наші церковно-народні відносини і зараду для них).

(Ковець).

Не раз лучалось мені чути: „Попа нічого не роблять — а я сам заложив вже тільки читальню...“ Якеж то заложене? „Пин“ в своїм селі над тою читальню працював уже досе, наражав ся дворови, старості, усував всі можливі перепони з сторони польонізаторів, хрунів, та шинкарів, заложив читальню; а для паради запросив якогось інтелігента з міста. Той сказав кілька слів при відкритю — тай вже він заложив читальню. Но нехай і так буде! Є читальня, прийде якийсь безвусий патриот до читальні, щож у него звичайно перше?... не вибירהйте пона головою, бо кождий шп противник просьвіти!“

Лишень яку брошурку против сьвященників і церкви люди читають, а відомо, що зле скоро приймає ся, то повстає недовіра до сьвященника а навіть і ненависть. Буває, що сьвященник загрожений не ходить до читальні. Якїж наслідки того? Читальня поволи заснічує ся і упадає. В каламутній воді добре рибу ловити. Зараз якесь „towarzystwo“ закладає „czytelnię“ і лає до

ней кандидатів на „Поляків“, роблять księdza proboszcza головою і его ніхто не сьміє чинати, его повагу підтримує і двір і староста і вїйт і учитель і жандарм і писар; а най би якийсь мудрагелік чпів ся его, як у рускій читальні свого сьвященника, то тейчас буде śledztwo. Люди дивлять ся на то, тай не оден скаже: всьо мені одно, охрещу сина на польске і так жінка Поляка, сказав — зробив і вже оден Поляк більше. Простолудин думає собі: що буду з рускими сьвященниками тримати, коли самі Русини хоч учені з них сьміють ся а так буде вже вступ до двора, буде гонорар і т. д.

Другою важною причиною переходу на латинський обряд, яка лежить також в нас самих, се наш якийсь незрозумілий консерватизм. Пригадаймо собі давніші часи, уже ери конституційної, от хоч би шістьдесяти роки, коли то поступові Русини, тогді Вечерничниками, Метниками, Кулішівниками звани, почали накликувати, що конечно треба нам молитвенника в рускій мові, то зараз старі патриотники накинлись на них наче на яких еретиків.

„Русь“, мовляли они, „все молилась по церковному а твердо стояла при своїй вірі“. Коли Іван Пулюй, теперішній професор техаїки в Празі, подав рукопись молитвенника в рускій мові до апробати, то висьміяно его, і він той молитвенник печатав у Відні. Довго говорилось о потребі руского молитвенника, навіть бл. п. о. Торонський писав про се в І-ім річнику Сіона, але щож, такі політики як Богдан Дідичкий, Наумович і їм подібні, що тогді творили „все-народнос мїтїніє“, не хотіли до того допустити. До чогож дійшло? До того, що навіть жінка сьвященника носила вправді для паради красно оправлений молитвенник в церковній мові, але молилась з польского; так само робили і жєнщини тогді ще нечисленної інтелігенції сьвітської, і не було чого дивуватись, бо церковного язика не розуміли. Бачив я не раз то само і у мїщан та їх жінок. Чиж то не причинилось до рівнодушности для нашого обряду? Ще до нині деякі „тверді“ не допускають, щоби їх жінки та дочки молились з руского молитвенника, кажуть: „ведять по польски молились, як по українски“. Бувають ще і нині сьвященники, що не допускають у своїй парохії руского молитвенника, конечно намовляють купувати молитвенники в церковній мові. Чиж таке поступованє має скріпяти прив'язанє до обряду. Я є за тим, щоби церковний язик був уживаний в церкві, але молитвенник повинен бути писаний рідною, живою мовою. Час уже то зрозуміти, таж Татари, Хінці молять ся своєю мовою а лише оден Русин має мертвою і єму не зрозумілою мовою молились?!

По довгих говорєнях і писанях аж в 1876 році уложив перший рускій більший молитвенник катехит о. А. Стефанович і заходом пок. оо. Пелеша і Сильвестра Сембратовича отримав апробату!

Великанський се поступ! Но ми не змогли его використати Поляки мали все товариства, які видавали молитвенники і розсилали їх своїм сьвященникам будь на інтенції богослужєбні, будь даром, щоби лише ширились. У нас такого товариства нема; але „Просьвіта“ дала кілька накладів руского молитвенника, тож зрозумівши справу, при добрій волі моглаб для бідної дїтвори що року кількясот примірників подарувати.

Замідає ся де читальня, то „Просьвіта“ посилає всїлякі книжки даром, але молитвенників ніколи не пішло. Але найкомпетентніший до того єсть „Інститут Ставропігійський“, він чванить ся, що він був „крїпостію“ рускости, єдиною обороною Церкви рускої — тож нехай се покаже ділом. Склалають там рік річно всі церкви тисячі, тож нехай той Інститут Ставропігійський — найстарша руска інституція хоч за 1000 корон річно жертвує молитвенників для місцевостий, де агїтація против нашого обряду сильніша.

Але здає ся, що теперішній Інститут Ставропігійський не має бачности властивої цілі і не стремить, щоби бути „крїпостію“, але шукає лиш як найбільшого доходу з своїх видавництв. Впрочім політика єго так запаморочила, що уважає молитвенник церковний з словарем відповіднійшим, як молитвенник в живій народ-

ній мові. Чудовище не видане в сьвіті: молитвенник з словарем!

„Матиця“ також видавала молитвенники, але чи багато роздала даром? ...про се ніхто не чув (на жаль, видавала лише церковно-слав. мовою. — Ред. Русл.).

Жалїти над тим, що Русини переходять на латинський обряд і стають Поляками, не може, треба праці.

о. ...ий.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Торговий договір Австро-Угорщини з Румунією, як звичають в Відні, є мериторично майже зовсім заключений. Урядове закінченє сьвінає лише полагоду питаня про контролю в різних. Обидві держави бажать мати сю контролю і то кожда лише для себе. Румунське правительство добачає в тім пониженє для себе, колиб сего їй відказано, а тимчасом Австро-Угорщина обстає через своїх відпоручників при тім, щоби запобігти пошестям худоби. Також опирає ся Румунія австрійському домаганю установленя нагляду. Є однак надія небавом довести до порозуміння.

Метаморфоза чєских радикалів. По неудалих панславїстичних заходах підчас переселєня, викликаного прилукою окупованих країв, наступила метаморфоза в політиці народних соціалїстів, котрої безпосередним вислідом була остра перепалка між ними а правно-політичним сторонництвом. Минувшої неділі досить виразно потвердив п. Кльофач свій зворот в політиці на зборах виборців в Поїїц і поновно виступив проти радикалізму, називаючи его нещастєм. Правно-політичне питанє належить полагодити в звязи з європейскою констеляцією. Бажанєм его позитивна політика се є така, котра видає позитивні висліди. Треба конечно організувати нарід, просьвічувати та економічно і культурально скріпляти. Чого Чехам не достає, то доброї автономії. Вкінці визвали збори п. Кльофача резолюцією, до дружної злуки всіх чєских сторонництв без ніякого терору.

Заграниця.

Положенє в Туреччині все ще незмінєне. Молодотурки понесли цілковите поразенє, а їх вороги старають ся нищити на кождім кроці слїди їх панованя.

Причиною упадку молодотурків була прилука Босни і Герцєговини до Австро-Угорщини, на яку они згодили ся за заплаатою 54 мїл. корон. Очевидно ся сума була для економічно підупавшої Туреччини значною підмогою. Широки маси гляділи однак на се як на народну зраду. Вороги Молодотурків чекали на се як на знак, щоби повалити молодотурецку партію і се, бодай на разі, вповні їм удало ся. Чи потребає се довго, не знати. Депеші доносять, що на провінції панує з приводу упадку Молодотурків велике заворушенє. Війська, що остали їм вірні, приготовляють ся до походу на Царгород, щоби згнобити силою ворохобню. Доси мають мати молодотурки 20 баталїонів, з яких кождий числить 900 людей і має свою артилерію та машиніві карабіни. Особливо Македонія остає вірою конституції, а осередком молодотурецкого руху є Солунь.

Наслідком турецких подій вибухнули на політичний небоскїл нові грізні хмри. Коли би Болгарія розпочала війну з Туреччиною, очевидно бодай в перших тижнях побїдну, то нема сумніву, що за єї прикладом віде Сербія, що буде старала ся придбати собі Стару Сербію, та Чорногору, яка не залишить певно нагоди, опанувати Новобазарський санджак.

Розуміє ся що Австро-Угорщина не моглаб дивити ся спокійно на такі події і се власне причинає нових клопотів австро-угорській дипломатії.

Плян збільшеня австро-угорської флоти новими кораблями занєпокоїв не лише Англію, але й сусїдну Італію, де добачують в тім бажанє Австро-Угорщини, захопити в свої руки панованє на Адрійскім морі. Проте дають ся там чути голоси, які звивають до подвоєня італійської

флоту, яка лише тоді могла би мати успіх в війні з нашою монархією, бо янакше не була б в стані блокувати австрійського побережа, що вже з природи добре захищене і то значно лучше, чим італійське.

Про з'їзд кн. Більова з Титтонім пишуть з Берліна до „Polit. Korr.“: Тут рішучо вважають безосновною вість, начеб з'їзд обох державників у Венеції мав яку небудь зв'яз з продовженням тридержавного союзу. Приїзд Титтоного до Венеції був лише доказом ввічливості для старого приятеля, а дав також привід до обговорення політ. справ, котрих значіння не можна маловажати. Однак в тих переговорах згадана повисше справа не грала ніякої ролі. Насупроти всіх розсіваних вістей підчас критичної запутанина балканської були взаємини між Римом а Берліном як найліпші. Міністер Титтоні був з самого почину добре поінформований і не мав найменшого сумніву ані на хвилю що до намірів німецької політики в балканській справі. Обміна гадок обидвох державників у Венеції неперечно причинила ся до ще більшого порозуміння. Не потреба розводити ся над тим, що на дальший розвиток обоїх взаємин між державами союзу тридержавного споглядають з тим більшими надіями, бо найновіші події політичні виявили, якої ваги є ті взаємини для загального мира, а до того як коначним з огляду на політичні потреби є щире спільне діланє Німеччини, Австро-Угорщини й Італії.

Цісар Вільгельм прибув до Венеції враз з цісаревою, а між иншими відвідали там архієпископа Кароля Стефана на его яхті „Rovenska“, на котрім відбув відтак прогульку по великім каналі.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

ПЛИВЕМ — — — — —
— — — — — ПО МОРІ ТЬМИ.

(Н. Карманський).

(Конець).

Одчай і смута, туга і опир і смерть — всьо ставало ся сірим. Всі ті „тіни“ мені видали ся мов би з каменя витесані — пусті. „Сірі скелі“ — „мара задуми“ — нудь.

Мені „стало щось так сумно“.

Та показало ся сонце. Моє ожидане, улюблене сонце..

О сонце, сонечко! —

..Появив ся сьвіт дня. Розлялись переді мною живі лучі сьвітла — мов би душі чистих ангелів.

Журчали ручаї; співали пташки; зелена, повна липа заколисала ся, шуміла. Виділи села. Гомін з усіх сторін. — — —

О, як люблю дихати, як славно придивлять ся!

Карманський! — нищителю життя! Пустельо-самото!

Та задзвонив дзвін — мені добре знакомий і я опинив ся на землі. Треба було надягати черевки, вибиратись між люди.

* * *

Пане Карманський! Поговорім тепер по звичайному, буденному.

Не написав я сього „жадний Вашої згуби“. Не хочу Вас ані „гудити“, та жаль чоловікови Вашого талану, що марнуєсь ся дармо..

(Я не боюсь і не гнівають, що Ви людей в службі, яку я тепер сповняю, називаєте „псами“. Нехай вже я буду псом, аби тільки вам відгризти того скаженого „опира“, що Вам як той страшний поліп до душі присав ся. Тай щоби Ви втікаючи перед псом-мною отрясли з хребта той „хрест недолі“, що Вас так все гнєте—і робить, що Ви очима бачите тільки самі хрести..).

Щоби Ви могли, як би трошки глубше заглянули в дійсну природу! Кілько там багатства! А у Вас все одно те саме. „Смута“, „одчай“ — „прилуда“, „примара“ — і знову „смута“.

„Я кожду фразу вже на память знаю“.

Справді: маєте в найновішій збірці чудові поезії, та і сих Ви „скаженіли“.

От н. пр. що за гарна пісенька:

„Піду з тобою над ревуче море“.

Які тут сьвіжі види відслоняете:

„На дикі скелі, де но чують бурі“.

„І будем жить, як два альпейскі цвіта“.

Але „безпросьвітне горе“ незабракло й тут. А філі „скаженіють“.

Подібно має ся з піснею „Monte Maggiore“. І ся дуже гарна сьвіжа, та „безнадійний жаль“ і „незгійні рани“ дуже її болять.

Вічна правда, що її висказав апостол Провди-Ісуса:

„Ті, що чванились мудростию — потуманіли“.

А до Вас се причіплено звучить:

„Ті, що гордили шабльоном — „пошабльоніли“.

Іронія! Слава-сьміх! Слезі-слимаки!

Для Вас нема инакшого словаря крім словаря „тіни — самота“.

Скелі „сірі“, ручаї „сонний“, перла „в золоті“.

„Скрізь за Вами гонять змори.

Тоски і смутку і розпукв“.

„Змора смутку, одчай і болі“.

Ви „блудний огник, що багном блукає..“

Ціла Ваша збірка поезій „Пливе по морі тьми“ могла б ся збити в оден вузький вірш.

— Вам „щось так банно“.

„Дуна квилить“.

„Серце сумує до одчаю, до скону, до нестями“.

Трошки „поснуєте ся“.

„Сам себе“ родите — сам себе зїдаєте“.

Липаєть ся „пустеля-самота“.

В душі чоловіка, як прочитає сі Ваші поезії, лишаєть ся таке саме вражінє. Всю надію-сьвіжість, жите — зів останньою піснею.

Лишає ся пустеля — неохота.

Чи се служба поезії? Чоловік по Вашій поезії омліває як Ваші „помлілі нарциси“, як Ваш „омлілий місяць з хода“, або Ваші „ворони від бігу примлілі“.

Шабльон убожества! Шабльон пустки — найбіднійший шабльон, який може бути!

Те саме відносить ся й до Ваших „другів-поетів“.

І они такі пусті як і Ви! Ви самі їх називаєте „хорими жебраками“, „сліпцями“.

Ми инші люди дякуємо Богови, що ми здорові і що видимо.

Жаль нам вас — „схліпих, хорих жебраків-калік“.

Ви духові „сліпці-жебраки!“

Якжеж вам тут помочи? *) Одинока нам надія й потіха, що ви не глухі. Тож все будемо кликати до вас, як тепер кличемо до Вас, пане Карманський:

Ожидаємо від Вас будучої збірки поезій під заголовком:

„Пливе — — — — —

— — — — — по морі сьвітла“.

Але Ви нахиліть уха!

Або Ви і справді будете „урваний акорд сонати?“

Тодіб Ви провели свій шабльон до кінця.... „Ното novus“.

НОВИНКИ

— Календар. В неділю: руско-кат.: Теодула; римо-кат.: Апольонія. — В понеділок: руско-кат.: Евтихія; римо-кат.: Еми вдови. — В второк: руско-кат.: Георгія еп.; римо-кат.: Теодора.

*) На наш погляд одиноку поміч нашим новітнім поетам може дати лише поворот до народу. Українсько-руський вірід має таку багату і цінну скарбону справдешньої поезії, яка послужила підвалиною до витворення новочасного нашого письменства, що наші молоді поети можуть найти там відповідні взірці. Наше новочасне укр.-руське письменство, що видало такого генія як Шевченко, оперло ся на устній народній словесности так само, як грецька поезія на Гомерових поемах, і як Шевченко високо цінив народню поезію, так і наші повітні поети повинні звернути ся до сего невичерпаного жерела, в нім глядіти натхненія і взірців для себе. — Редакція.

— Ексц. Митрополит Шептицький виїждить завтра с. є 18. с. м. до Перемишля на конференцію єпископів на три дни.

— Процес М. Січинського. Вчерашна розправа почала ся о 9:30 рано відчитанєм стенографічного протоколу питання і заяви прис. судії Фрідмана, яка звучить в перекладі: „Зі всього вашого способу оборони виходить, що ваш вчинок має політичний підклад, а ви здавали собі точно справу з того, що робляли. Ніхто вас не намовляв, ніхто на вас не впливав, довший час ви до сего приготували ся, аж вкінці дійшли до того стану, в яким ви сказали собі, що мусите убити. Ви пішли на послуханє, но і убили. І ту хочете тепер говорити, що ви лише мали виконати замах, — всьо одно, чи вдасть ся, чи ні, аби лише заманіфестувати Я однак вам докажу, що ви не хотіли лише маніфестувати, бо хто йде з так зимною кровю на послуханє, знає, що робить, если держить револьвер, а не хоче мордувати, то стріляє у воздух або в ногу. Отже ще раз вас питаю, чи ви мали намір убити?..“

По сім переслухано сьвідка, ком'саря поліції Станкевича, який списував протокол з Січинським сейчас по замаху. Сьвідок заявляє, що Січ. відповідав ясно і звязло. Чи Січ. сказав тоді, що если би був замах не вдав ся, був би его повторив, того сьвідок не тямить. Загалом поведене Січ-ого було спокійне, виглядало зовсім нормальне; ланцюжки, в які его заковано, прийняв з резигнацією. На питанє обор. д-ра К. Левіцкого сьвідок каже, що Січ. виявив був жаль за намісником яко чоловіком, а ще більше жалував вдови і дітей, однак яко намісника его не жалував.

Дальше переслухано п. Олену Січинську, матір обжалованого. З добродійства закону не хоче користати і буде зізнавати. Прокуратор др. Перацький, покликуючи ся на § 170, після якого особи підозріні о співучасті в влочині, не повинні яко сьвідки бути заприсягані, противить ся єї заприсяженю. На то др. К. Левіцький заявляє, що слідство заряджене проти п-ні Січинської застановлено, чим дала прокуратурія доказ, що всякі підозріння що до єї участі в тій справі є безосновні. Січинська заявляє, що спершу сама хотіла просити, аби єї не заприсягано, але тепер змінила намір і просить єї заприсягнути. Трибунал по нараді ухвалив, сьвідка заприсягнути, а прокуратор застеріг собі заддя сего зажалене неважності. На питанє пред'їдателя, чи в єї родині були випадки аномального закінчення життя, сьвідок зізнає: Брат моєї матери був хорий на чорну меланхолію, трєх моїх братів відобрало собі жите. Мій батько був хорий на груди і помер в 1863 р. Матір жила доси і є здорова. Мати мала 18 дітей, з яких жие ще двоє: я і мій молодший брат. Прочі померали в 7. або 8. році життя, хоруючи на скарлятину, або на инші недуги. Трєх братів скінчило самоубийством, оден в 30, оден в 20, а оден в 17. році життя. Перший був капітаном і застрілив ся з причини хвороби, другий застрілив ся по заручинах, а третій відобрав собі жите яко кадет, бо не здав офіцарского іспиту.

Предс.: Отже жие ще семеро дітей. — Сьвід.: Так. — Предс.: Мстислав скінчив самоубийством, чи маєте що до поясненія? — Сьвід.: Був в високій степени нервовий. — Предс.: А Мирослав? — Сьвід.: Був також нервовий. Переходив яко хлопець скарлятину. — Предс.: Учив ся з першу приватно? — Сьвід.: Так. Потім записав ся до гімназії в Тернополі. В Перемишлї кінчив середні школи. — Предс.: Говорились те про якісь кровотоки. — Сьвід.: Так, терпів на то якийсь час. — Предс.: Який був его характер? — Сьвід.: Був дуже лагідного настрою. Спокійний, провадив жите дуже смирне. В дрібних справах житєвих був уступчавий. В випадках, коли оволоділа ним якась ідея, не міг оперти ся єї силі. В жатю був щирий і отвертий. — Вкінці зізнає сьвідок, що обжалований прийшов на сьвіт зовсім правильно.

Дальший сьвідок о. Кирило Лукасевич, брат бабки Січинського, зізнає, що Січ. переїждив у него молодість. Був се хлопець амбітний, моральний, невибагливий, але зраджував нахил до меланхолії. Уникав товариства старших а дуже радо перебував між молодіжню. Родина Січинських була загалом нервозна і слабовита. Самоубийства між нею не були рідкостію. Вість про замах Мирослава перелякала его, бо не надіяв ся по нім сего.

З черги відчитано вісім протоколів лікарів-психіатрів з провірюваня умового стану Січинського а се з днів: 17, 21, 24 і 27. жовтня, 10. листопада, 18, 29 і 31. грудня. На перших відвіданнях Січ. заявив лікарям, що їх не визнає і не буде відповідати. Потім роздумав ся і розповідав все, про що его питано. Поводив ся нормально і був здоровий. На 8-их відвіданнях повторено Січинському его власні слова, які він сказав передше лікарям, що не порівнював Потоцкого з Муравевом і попрошено его, аби ближе се пояснив. „Потоцький — сказав Січ. — був представником системи, яка мала насильно нести польську культуру Русинам. Муравев був знова простою художником, якому я без надуми стрілив би в лоб зваплота, а потім утік“. З гр. Потоцьким не міг так

поступити, бо се був чоловік. Дальше Січ. заявив, що має надію бути помилуваним на 20 літ в'язниці, почім буде міг знова служити своєму народови.

По відчитаню протоколів психіатрів, відчитано ще 18 зізнань свідків, як поліціантів, співязв'язів Січ-ого і двох єго товаришів-академиків. Сі зізнання згідно представляють єго як нормального на умі.

Перервана розправа продовжала ся потім від год. 4. Наперед висказав своє оречене лікар-психіатр др. Серадзкий а потім др. Кольбергер. Ореченя їх згідно стверджують, що Січ. є і був умово здоров, ніколи не переходив недуги, яка би могла мати який відемний вплив на єго організм, є лише нервовий і вразливий. Між иншими на питанє обор. д-ра Левицкого заявив др. Серадзкий, що тяжко є відповісти, чи Січ-ого хто намовляв до замаху. Думає однак, дав би ся намовити хіба тоді, як би прайшов до пересвідчення, що то є добре. Вквнці др. Серадзкий заявляє, що Січ. є в ґрунті хлопцем з добрим характером.

По відчитаню ще кількох урядових свідцтв про ожалованого, прокур. Перадзкий вніс на переслуханє радн. Бераона, а обор. др. Старосольский поставив внесенє на спровадження актив процесів в Лядзкім, Горуцку і Коропці та на переслуханє всіх свідків з тих процесів, а також на переслуханє послів Романчука і Василька. Трибунал по нараді відкинув всі ті внесеня. Прокуратор і оборонці застерегли собі з тої причини зажалєне неважності.

На тім замкнено доказове поступованє, а предсідатель Мілашевский відчитав питанє для присяжних судій:

"Чи винен є Іван Андрій Мирослав Січинський, що дня 12. цвітня 1908 року у Львові проти намієвика Галичини, Андрія ґр. Потоцкого, в намірі позбавленя єго житя так ділав, стріляючи до него кількакратно з репетиторового пістоля, що наслідком сєго наступила смерть?"

По відчитаню сєго питання оборонці в обжалованім нараджували ся довший час що до сєго питання, почім др. К. Левицкий просив о поставленє евентуального і додаткового питання, вершого вистилізованого в напрямі убийства, а другого в напрямі невідпорного примусу психичного. Проти сих двох питань заявив ся прокуратор, почім відложено ковець розправи на нині рано о 9. годині.

На нинішній розправі трибунал, по думці жаданя оборонців, поставив ще евентуальне і додаткове питанє. Прокуратор застеріг собі су проти того зажалєне неважності. — Потім промовляв прокуратор і оба оборонці.

О 4. год. по пол. оголошено вердикт лави присяжних судій: перше питанє (що до наміреного убийства) затвердили 12-ма голосами, з додаткове (що до діланя під психичним примусом) 12-ма голосами відкинули.

На основі сєго вердикту трибунал оголосив вирок смерти на Мирослава Січинського, а додатком, що предложить монарєї просьбу о помилуванє.

— **Russische Gasse.** Ставропігійські капаники відновили перед роком замурану напись Russische Gasse на Успенській церкві, напроти брами "Дністра". Напись та вимащена на чорно як чоботи під неділю у сільского свата, означувала слід кацапского накорівка при ул. Рускій у Львові. Люди з часом освоїли ся з тою написью і терпіли єї лише тому, що она була осьвячена церковним муром і недосяжною висотою. Аж оводі на засіданю міскої ради радний Влодзімірський звернув увагу на сю назву "Russische Gasse" і просив магістрат о єї усунєнє. Небавком отже, о скілько кацапські впливи в магістраті не перешкождать, напись ся зникне з церковного муру.

— **Поворот небіщика.** Робітник, Михайло Бренам з Дедебері в Англії виїхав з дому, щоби найти собі в світі яку роботу. В часі єго неприємности витягнує в ріки Марсей тіло якогось незнакомого чоловіка. Пані Бренам пізнала в трупі своєго чоловіка. Пороблено приготованя до похорону. Зажурена вдова пішла до суду, щоби подати до протоколу, що небіщик є її чоловік. В тім самім часі вернув Бренам до дому та здивував ся, коли побачив, що в єго домі на знак жалоби поспускано заслони. Не знав, що стало ся і підвіс єх до гори. На се надійшли єго дочка, та сейчас повтікали з криком, бо думали, що мають до діла з небішком. Як тільки прийшли до себе і розказали про справу, побіг Бренам до суду та прайшов якраз на хвилю, як єго жінка доказувала, що небіщик був єї чоловіком.

Оповідки.

— **З Дрогобича.** Філія Руского Тов. а педагогічного в Дрогобичі отворює приготавляючий курс для учеників до гімназій. Намірюючі користати звольте аголосити єя у Вп. Настоятельства Товариства "Бурса св. Івана Крестителя" в Дрогобичі ул. св. Івана 22.

— **Загальні звичайні збори Тов. а Краєвий Союз господарско-молочарский, стоваришеня зарєстр.**

з обмеженою порукою в Стрию відбудуть ся дня 27. цвітня 1909 о год. 10, а в случаю недостаточного числа присутних членів другі збори того самого дня о год. 11. перед полуд. в салі "Народного Дому" в Стрию. Дневний порядок: 1) Відчитанє протоколу послідних загальних зборів. 2) Звіт дирекції з діяльности за р. 1908. 3) Звіт шконтруючої Комисії. 4) Розділ чистого зиску. 5) Внесеня дирекції і членів. Річний звіт, рахунки і білянє є виложєні в льокалі стоваришеня до перегляду членів після § 59. статута. За Надзираючу Раду: *Др. Іларій Вацинський*, голова. *Михайло Тюн*, секретар.

— **Почтовий значок на відповідь з заграниці.** Від 1907. року введено для вигоди переписуючої ся публики міжнародний почтовий значок, т. зв. "почтовий реверс на оплату відповіді", який мож набути по ціні 28 с за штуку у всіх ц. к. почтовых урядах. Сей міжнародний почтовий значок є на те, щоб особі, до котрої пишєшь, уможливити висланє відповіді в оплаченім листі, бо такий реверс мож в кождім почтовім уряді дуже многих заграничних держав вимінати на почтовий значок того краю, в котрім адресат мешкає. Ті краї є вичислені на 35. стороні листової тарифи, що находить ся в кождім ц. к. почтовім уряді. Коли пишє ся приміром до особи, що мешкає в Америці, то долучєє ся до листа такий реверс, а адресат вимінєє єго там на почті на почтоий значок вартости 25 сантимів і ням офранкує відповідь до особи, від котрої одержав лист. Але ц. і к. міністерство внїшних справ запримітило, що тутешно-краєві торговельні фірми, висилаючи до ц. к. консулярних урядів запити в торговельних ділах, все ще долучують до своїх листів на оплату листів з відповідню тутешно-краєві почтові марки, які за границєю лиш з трудом мож вимінати на готівку, потрібну на закупно почтовых значків дотичного краю. З огляду на сю недогуду просить ся поважану публику, щоб до ц. к. консулярних урядів висилала оплату на відповідь та инші дрібні належності (звороти видатків, консулярні належності ітд.) висше згаданими міжнародними почтовими реверсами в ціні по 28 сот. Заразом звертає ся увагу інтересованих кругів, що листи до консулярних урядів треба оплачувати належно після тарифи, щоби ті уряди не були приневолені платити додаткове порто, бо на се они не мають фондів. З ц. к. галицкої Дирекції почт і телеграфів. — *Сеферович.*

Телеграми

в дня 17. цвітня.

Відень. Die Zeit дізнає ся, що нині появить ся пісарский розказ до армії. Монарх в тім розказі, згадавши про приверненє мира і про обезпечєнє границь на полудн-сході держави, висловить своїм війскам признанє за взірченє поведєнє і подякує всім комендантам і війсковим заведєням.

Відень. З Солуня доносять, що звідтам виїхало залізницею до Царгорода 16 баталіонів піхоти, прихильноє молодотуркам.

В Старій Сербії стоїть 20.000 Альбанців, готових до походу на Царгород.

Будапешт. З Царгорода доносять, що тиждєнь вже минув від вибуху ворохобні, а доси не можна знати, хто властиво має власть в руках. На чолу ситуації висуває ся Ізмаїл Кемаль, провідник Альбанців, який має вплив на маси. Думають, що Тевфік лишє тимчасом і проти своєї волі став великим вєзіром, а на єго місце прійде вєбавком Ізмаїл Кемаль. Вєї молодотурецкі провідники утікли із столиці.

Берлін. Тутешна турецка амбасада перечить вістям про анархію в Царгороді і впєвняє, що новє правительство є строго конституційне.

Царгород. Жовняри знищили оноді кільканайцять торговель. Жовняри волочать ся тепер по театрах і публичних льокалях за султанські гроші.

Льондон. Дневники доносять, що б. вел. вєзір Ахмед Різа утік здоров на яхті єгипетского князя Азіса.

Кольонь. Köln. Ztg доносить, що межі убитими в Стамбулі є багато двірских достойників.

Царгород. Похорон убитого міністра маринарки відбув ся з великим торжеством і при величезнім здвизі народа. День минув спокійно.

Царгород. З Македовії доносять про ширєє анархії. В одній місцевости Болгарии напали на грецку церкву, але Греки побили вєпасників.

Царгород. В Адава (в Малій Азії над Середземн. морем) прійшло до різні межі Врмедами а Турками. Турки мордують Вірмен сотками. Місто стоїть в огні. Завєдено там доразові суди.

Царгород. З Парижа і Льовдона вислано по кілька вєзних кораблів на турецкі води.

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лишє туток і паперціє з першої галицко-рускої фабрики Євгена Білінського в Збаражи.

З доходу сєї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурси тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по связчениках. ●

Держім ся покликую:

Свій до своєго!

Церковні річи

КРАСНІ і ДЕШЕВІ ПРОДАЄ

"ДОСПІЛВЯ"

основана руским духовєнством — в Станиславові при ул. Смольки ч. 1, а у Львові при ул. Рускій ч. 20 (в каменіці "Дністра").

Там дістанє ся різні фєлони, чаші, хрести, ліхтарі, свьчники, таши патеріці, кивоти, плащеняці, образи (церковні і до комнат), цвєті і вські другі прибори. Також пріймають чаші до позолочєня і ризи до направи.

Уділ виносить 10 К (вписовє 1 К), — за гроші вложені на щадничу книжку платять 6%.

29 (8-?)

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма

від 16. до 30. цвітня 1909.

Щоденно о 8. год. вечер представленє. В неділі і свята 2 представленя о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що пятниці High-Life представленє. Білєти вчасніше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:3
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломї	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любля	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рава рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
На Підзамче:					
З Підволочиск	7:01	11:40	2:00	5:15	10:12
" Бродів	7:01	—	2:00	5:15	10:12
" Курович	—	—	12:54	—	8:34
" Винник	7:51	—	12:54	3:44	8:34
Зі Львова відходять до					
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:88
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломї	—	—	—	8:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	8:00	9:05	4:00	—	10:40
Любля	8:00	9:05	—	4:00	10:45
Рава рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35
Янова	6:58	9:15	1:35	3:35	8:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15
З Підзамча:					
До Підволочиск	6:35	11:02	2:31	7:08	11:32
" Бродів	6:35	11:02	2:31	7:08	—
" Курович	—	8:53	—	4:41	—
" Винник	5:47	8:53	2:01	4:41	—

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди ідучі лишє в неділі означєні †.

